

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ
№ 19 БАСПАСӨЗ Р Е Л И З І
2009 жылғы 12 тамыз**

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

1. Инфляция

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің ресми деректері бойынша инфляция 2009 жылғы шілдеде 0,3% (2008 жылғы шілдеде – 0,9%) болды. Азық-түлік тауарларының бағасы 0,2% (0,6%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар және ақылы қызмет көрсету тиісінше 0,4% және 0,8% (1,2% және 1,0%) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында өткен айда неғұрлым көп дәрежеде көкөніс – 4,4%, жұмыртқа – 3,4%, сүт өнімдері – 0,8% арзандады. Күріштің бағасы 1,3%, қанттың бағасы 1,2% және алкогольсіз сусындар 0,7% көтерілді.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тобында бензиннің бағасы 3,0%, медициналық дәрі-дәрмектердің бағасы 0,5%, жеке гигиена тауарларының бағасы 0,4% өсті. Сығымдалған газ 1,3%, дизель отыны 0,2% арзандады.

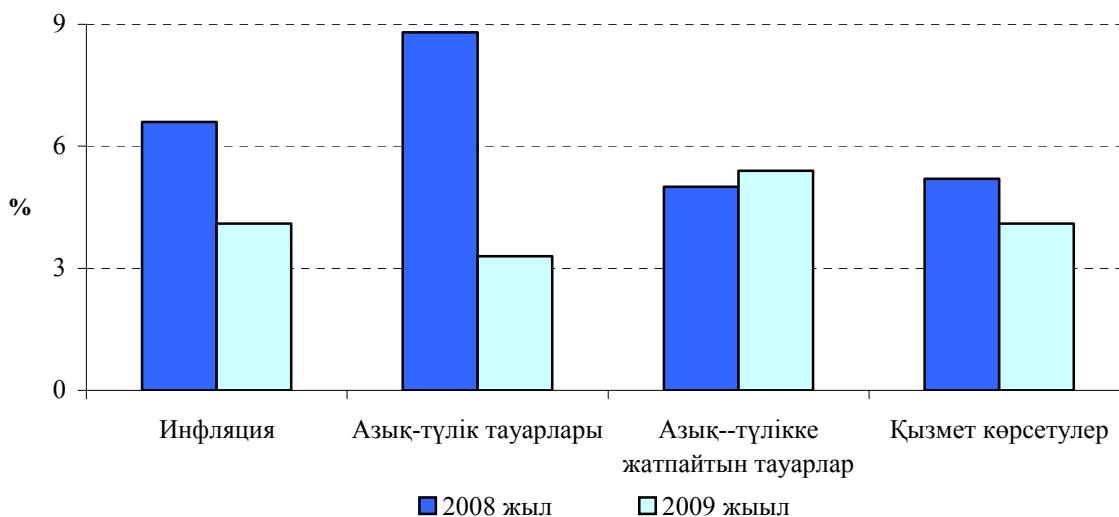
Халыққа ақылы қызмет көрсету құрылымы саласында тұрғын үй-коммуналдық қызмет көрсету үшін ақы төлеу 1,0% қымбаттады. Бұл ретте бөлу тораптары бойынша тасымалданатын газ – 3,6%, суық су – 1,6%, орталық жылыту – 1,3%, электр энергиясы – 1,2% қымбаттады. Көлік қызметін көрсету 0,7%, оның ішінде теміржол көлігі қызметін көрсету 2,4%, сондай-ақ құқықтық қызмет көрсету 1,3% және медициналық қызмет көрсету 0,7% қымбаттады.

2009 жылғы қаңтар-шілдедегі инфляция 4,1% құрады (2008 жылғы қаңтар-шілдеде – 6,6%).

2009 жылғы 7 айда инфляцияның баяулауына 2008 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда азық-түлік тауарларының және ақылы қызмет көрсету бағалары өсуінің баяулауы ықпал етті, олар осы кезеңде тиісінше 3,3% және 4,1% өсті (2008 жылғы 7 айда – 8,8% және 5,2%). Азық-түлікке жатпайтын тауарлар 5,4% (5,0%) қымбаттады (1-график).

1-график

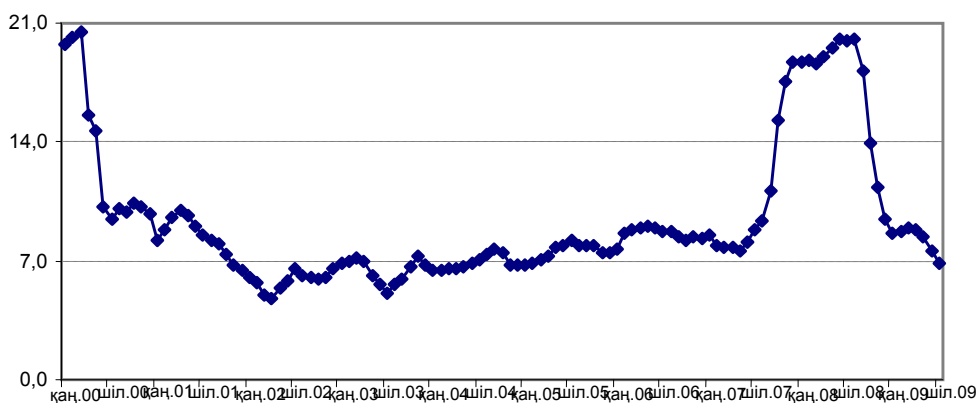
2008 және 2009 жылдардың қаңтар-шілде аралығындағы инфляция және оның құрамдас бөліктері

2009 жылғы шілденің қорытындысы бойынша жылдық көрсетумен инфляция бәсеңдеп, 6,9% құрады, бұл 2005 жылғы ақпаннан бастап алғанда ең төменгі деңгей болып табылады (2008 жылғы желтоқсанда – 9,5%). Инфляцияның осы деңгейі инфляцияның соңғы жылдары, 2008 жылғы жаз айларында байқалған ең жоғары мәнінен 2,5 есе төмен (2-график). Азық-түлік тауарларының бағасы 5,2% (2008 жылғы желтоқсанда 10,8%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар 6,1% (5,7%), ақылы қызмет көрсету 10,3% (11,4%) өсті.

2-график

Жылдық инфляция деңгейінің динамикасы, %

Ұлттық Банктің жылдық инфляция деңгейі бойынша 2009 жылға арналған болжамы қайта қаралды. Біз ағымдағы макроэкономикалық жағдайлар сақталған кезде 2009 жылдың қорытындысы бойынша (2008 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2009 жылғы желтоқсан) инфляция 8,0-8,5% шегінде, бұл ретте орташа жылдық инфляция 7,7-7,9% шегінде қалыптасады деп санаймыз.

2. Төлем балансы

2009 жылғы 1-жартыжылдықта алдын ала нәтижелер бойынша төлем балансының ағымдағы операцияларының шоты 2,8 млрд. АҚШ долл. жуық тапшылықпен қалыптасты.

2008 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 2009 жылғы қаңтар – маусым аралығында тауарлар экспорты 50,7% төмендеп, 17,5 млрд. АҚШ долл. құрады. Ресми экспорт 17,2 млрд. АҚШ долл. құрады, оның ішінде 10 млрд. АҚШ долл. жуығы мұнай және газ конденсатына тиесілі (2008 жылғы 1-жартыжылдықта 21,2 млрд. АҚШ долл.). Қара метал экспортының құны 59,0%, түсті метал экспорты 42,0% қысқарды. Бұл ретте мұнайдың және түсті металдың сандық жеткізілімі тиісінше 9,0% және 3,0% ұлғайды.

2009 жылғы 1-жартыжылдықта тауарлар импорты 13,3 млрд. АҚШ долл. болып бағаланды, бұл 2008 жылғы 1-жартыжылдыққа қарағанда 23,6% төмен. Ресми импорт 13,2 млрд. АҚШ долл. (2008 жылғы 1-жартыжылдықта – 17,1 млрд. АҚШ долл.) құрады. Импорттың төмендеуі негізгі импорттық номенклатураның барлық тауар топтары бойынша, оның ішінде неғұрлым айтарлықтай төмендеу аралық өнеркәсіптік тұтыну тауарлары бойынша 38,0% және тұтыну тауарлары бойынша 23,0% байқалды. Бұл ретте азық-түлікке жатпайтын тұтыну тауарларын жалпы әкелу 25,0%, ал азық-түлік тауарларын жалпы әкелу 20,0% азайды. Импорт құнындағы неғұрлым көп үлес инвестициялық тауарларға тиесілі болды (45,9%), олардың импорты 6 млрд. АҚШ долл. сомандан асып, 7,0% қысқарды.

Нәтижесінде сауда операцияларының оң сальдосы 2009 жылғы 1-жартыжылдықта 4,1 млрд. АҚШ долл. құрады (2008 жылғы 1-жартыжылдықта 18 млрд. АҚШ долл. жуық).

Қазақстанға шетелдік тікелей инвестициялардың таза түсімі 5,3 млрд. АҚШ долл. асып кетті. Қазақстан резиденттерінің шетелдік еншілес кәсіпорындарға инвестицияларының нетто-әкетілуі 780 млн. АҚШ долл. құрады. Нәтижесінде ағымдағы жылғы 1-жартыжылдықтың қорытындысы бойынша тікелей инвестициялау операциялары

бойынша оң баланс 4,6 млрд.АҚШ долл. жуық болды (2008 жылғы 1-жартыжылдықтың қорытындысы бойынша 5 млрд. АҚШ долл.).

Банктердің сыртқы активтері 2009 жылғы қаңтар – шілде аралығында 151 млн. АҚШ долл. өсті, ал банк секторының сыртқы міндеттемелері 5,9 млрд. АҚШ долл. төмендеді. Бұл ретте, монетарлық шолу деректері бойынша 2009 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша банктердің сыртқы активтері 24,6 млрд. АҚШ долл., банктердің сыртқы міндеттемелері 32,2 млрд. АҚШ долл. құрады.

Ағымдағы жылдың маусым айының аяғында есептелген нақты тиімді айырбастау бағамы (НТАБ) индексі бәсекеге қабілеттіктің базалық мәні ретінде қабылданған 2000 жылғы желтоқсандағы деңгейде қалды және 100,4% (2009 жылғы қаңтарда – 128,1%) болды.

Тұтастай алғанда 2009 жылғы қаңтар – шілде аралығында теңге ТМД елдерінің валюталар тобына қатысты нақты көрсетумен 15,8%, ал қалған елдердің валюталар тобына қатысты 20,4% арзандады. Қалған елдердің валюталарына қатысты теңгенің нақты арзандауы АҚШ долларына қатысты 18,4%, еуроға қатысты 21,2%, Ресей рубліне қатысты 15,1% болды.

3. Халықаралық резервтер және ақша агрегаттары

2009 жылғы шілдеде Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері ағымдағы бағамен 19,9 млрд. АҚШ долл. дейін 7,2%-ға (немесе 1,3 млрд. АҚШ долл.) ұлғайды (жыл басынан 0,2%).

Ішкі валюта нарығында валютаны сату және Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету бойынша операциялар Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуімен және банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтарының ұлғаюымен бейтараптандырылды. Нәтижесінде, таза валюта қорлары (ЕАВ) 2009 жылғы шілдеде 8,6% (немесе 1,4 млрд. АҚШ долл.) өсті (жыл басынан бастап – төмендеуі 0,7%). Алтындағы активтер олардың әлемдік нарықтардағы бағасының 0,5% төмендеуі және жүргізілген операциялар нәтижесінде 2,6% (немесе 57,2 млн. АҚШ долл.) төмендеді (жыл басынан бастап – өсуі 7,4%).

Тұтастай алғанда елдің халықаралық резервтері Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қоса алғанда (алдын ала деректер бойынша 22,6 млрд. АҚШ долл.) бір айда 0,7% өсіп, 42,5 млрд. АҚШ долл. құрады (жыл басынан бастап – төмендеуі 10,2%). Ұлттық қордың ұлттық валютадағы активтері 600 млрд. теңгені құрады («Самұрық-Қазына» ҰӘҚ-ның және «ҚазАгро» ҰХ-нің облигациялары).

Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтерінің ұлғаюы, сондай-ақ оның таза ішкі активтерінің өсуі 2009 жылғы шілдеде ақша базасын 2707,8 млрд. теңгеге дейін 16,0%-ға кеңейтіп қамтамасыз етті (жыл басынан бастап 77,5%). Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін ескермегендегі ақша базасы 2152,7 млрд. теңгеге дейін 13,3% кеңейді (жылдың басынан бастап – 44,3%).

2009 жылғы маусымда ақша массасы банк жүйесінің ішкі активтерінің өсуі есебінен 6786,3 млрд. теңгеге дейін 3,0% өсті (жылдың басынан бастап – 8,3% өсті), оның құрылымында Үкіметке таза талаптар айтарлықтай өсті.

2009 жылғы маусымда айналыстағы қолма-қол ақша 818,7 млрд. теңгеге дейін 5,0%-ға өсті (жылдың басынан бастап 4,6%-ға төмендеді), бұл ретте банк жүйесіндегі депозиттер 5967,5 млрд. теңге деңгейге дейін 2,8%-ға өсті (жылдың басынан бастап 10,3%). Депозиттердің өсуімен салыстырғанда айналыстағы қолма-қол ақшаның басым өсуі ақша массасының құрылымындағы депозиттер үлесінің 2009 жылғы мамырдағы 88,2%-дан 2009 жылғы маусымдағы 87,9%-ға дейін төмендеуіне себепші болды.

Ақша базасының және ақша массасының кеңейуі қарқынның нақты алғанда бірдей болуы салдарынан ақша мультипликаторы 2009 жылғы маусымда бұрынғы 2,91 деңгейде қалды.

4. Валюта нарығы

2009 жылғы шілденің ішінде теңгенің АҚШ долларына бағамы 1 АҚШ доллары үшін 150,33-150,86 теңге аралығында өзгерді. 2009 жылғы шілдеде теңге 0,2%-ға әлсіреді (жыл басынан бастап – 24,8%-ға әлсіреді) және айдың аяғында теңгенің биржалық бағамы 1 АҚШ доллары үшін 150,71 теңге болды.

2009 жылғы шілдеде Қазақстан Қор биржасындағы биржалық операциялар көлемі қосымша сауда-саттықтағы мәмілелерді ескере отырып 2009 жылғы маусыммен салыстырғанда 67,0% ұлғайып, 3,2 млрд. АҚШ долл. құрады (жылдың басынан бастап – 29,8 млрд.). Биржадан тыс валюта нарығында операциялардың көлемі 22,1% азайып, 3,2 млрд. АҚШ долл. құрады (жылдың басынан бастап – 32,5 млрд. АҚШ долл.).

5. Мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2009 жылғы шілдеде Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 5 аукцион болды. Оларға 2 жылдық МЕОКАМ (12 млрд. теңге), 3 жылдық МЕОКАМ (12 млрд. теңге), 8 жылдық МЕУКАМ (11,0 млрд. теңге), 9 жылдық МЕУКАМ (14,6 млрд. теңге) және 17-жылдық МЕУЖКАМ (15 млрд. теңге) орналастырылды.

Орналастырылған бағалы қағаздар бойынша тиімді кірістілік инфляция деңгейінен 2 жылдық МЕОКАМ бойынша – 9,92%, 3 жылдық МЕОКАМ бойынша 6,09%, 8 жылдық МЕУКАМ бойынша – 7,10%, 9 жылдық МЕУКАМ бойынша – 6,20% және 17 жылдық МЕУЖКАМ бойынша 0,01% болды.

Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі алдыңғы аймен салыстырғанда 4,6% ұлғайып, 2009 жылғы шілденің аяғында 1003,1 млрд. теңге болды.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқа мерзімді ноталары. Ұлттық Банк ноталары эмиссиясының көлемі 2009 жылғы маусыммен салыстырғанда 2009 жылғы шілдеде 32,8% ұлғайып, 132,8 млрд. теңге болды.

Қысқа мерзімді ноталардың кірістілігі 2009 жылғы маусымдағы 4,27%-дан 2009 жылғы шілдедегі 3,06% дейін төмендеді.

Айналыстағы ноталардың көлемі 2009 жылғы маусыммен салыстырғанда 5,4% ұлғайып, 2009 жылғы шілденің аяғында 152,8 млрд. теңгені құрады.

6. Банкаралық ақша нарығы

2009 жылғы шілдеде орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2009 жылғы маусыммен салыстырғанда 20,1% ұлғайып, баламасы 4139,9 млрд. теңге болды.

Орналастырылған банкаралық теңгедегі депозиттердің көлемі 2009 жылғы шілдеде маусыммен салыстырғанда 72,0% өсіп, 2566,7 млрд. теңге болды (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 62,2%-ы). Бұл ретте орналастырылған банкаралық теңгедегі депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 2009 жылғы шілдеде 4,37%-дан 4,09%-ға дейін төмендеді.

Ұлттық Банктің банктерден тартқан депозиттерінің көлемі 2009 жылғы шілдеде 2009 жылғы маусыммен салыстырғанда 55,6%-ға өсіп, 2507,1 млрд. теңгені құрады.

Доллармен орналастырылған депозиттердің көлемі 2009 жылғы шілдеде 2009 жылғы маусыммен салыстырғанда 6,2 млрд. АҚШ долларына дейін 35,1%-ға төмендеді (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 22,4%-ы). Орналастырылған доллардағы депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 1,99%-дан 0,42%-ға дейін төмендеді.

Еуромен орналастырылған депозиттердің көлемі 2009 жылғы шілдеде 2009 жылғы маусыммен салыстырғанда 2,9 млрд. еуроға дейін 17,9%-ға өсті (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 14,6%). Еуромен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 0,55%-дан 0,22%-ға дейін төмендеді.

Рубльдегі депозиттерге орналастыру көлемі шамалы болып отыр – орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 1,0%.

Шетел валютасындағы банкаралық депозиттердің үлесінің төмендеуі жалғасып отыр – орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 38,0%. Бұл ретте шетел валютасындағы депозиттердің негізгі бөлігі (37,0%) резидент емес банктерде орналастырылған.

7. Депозит нарығы

Резиденттердің банк жүйесіндегі депозиттерінің жалпы көлемі 2009 жылғы шілдеде 5967,5 млрд. теңгені құрай отырып, 2,8%-ға (жылдың басынан 10,3%) ұлғайды. Заңды тұлғалардың депозиттері 4360,8 млрд. теңгеге дейін 2,7%, жеке тұлғалардың депозиттері 1606,7 млрд. теңгеге дейін 2,8% азайды.

2009 жылғы маусымда шетел валютасындағы депозиттер 2706,4 млрд. теңгеге дейін 3,1% төмендеді, ал ұлттық валютадағы депозиттер 3261,2 млрд. теңгеге дейін 3,2% өсті (2009 жылғы ең көп мәні). Нәтижесінде теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 51,9%-дан 54,6%-ға дейін төмендеді.

Халықтың (резидент еместерді қоса алғанда) банктердегі салымдары 2009 жылғы маусымда 1635,2 млрд. теңгеге дейін 1,4% (жылдың басынан 9,0%) ұлғайды. Халықтың салымдары құрылымында теңгедегі депозиттер 700,7 млрд. теңгеге дейін 4,4% көтерілді, шетел валютасындағы депозиттер 934,6 млрд. теңгеге дейін 0,7% төмендеді. Нәтижесінде теңгедегі депозиттердің үлес салмағы 41,6%-дан 42,8%-ға дейін көтерілді.

2009 жылғы маусымда банктік емес заңды тұлғалардың теңгедегі мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 4,1% (2009 жылғы мамырда 5,0%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша 10,6% (11,7%) болды.

8. Кредит нарығы

Банктердің экономикаға кредиттері бойынша негізгі борышының жалпы көлемі 2009 жылғы маусымның қорытындысы бойынша 0,2% төмендеп, 8109,2 теңгені құрады (жылдың басынан өсуі 8,7%).

Ұлттық валютадағы кредиттер бойынша борыштың көлемі 3850,9 млрд. теңгені құрай отырып, 0,6% төмендеді, шетел валютасындағы кредиттер 4258,3 млрд. теңгеге дейін 0,1% өсті. Теңгедегі кредиттердің үлес салмағы 2009 жылғы мамырмен салыстырғанда 2009 жылғы маусымда 47,7%-дан 47,5%-ға төмендеді.

Ұзақ мерзімді кредиттер 6690,3 млрд. теңгеге дейін 0,3% көтерілді, қысқа мерзімді кредиттер 1418,9 млрд. теңгеге дейін 2,6% төмендеді. Нәтижесінде ұзақ мерзімді кредиттердің үлес салмағы 2009 жылғы мамырмен салыстырғанда 2009 жылғы маусымда 82,1%-дан 82,5%-ға дейін ұлғайды.

Заңды тұлғаларға кредиттер бойынша борыштың сомасы 2009 жылғы маусымда 5744,0 млрд. теңгені құрай отырып 0,1% өсті (жылдың басынан 12,1%), жеке тұлғаларға кредиттер 2365,2 млрд. теңгені құрай отырып, 1,0% төмендеді (жылдың басынан 1,2%). Нәтижесінде жеке тұлғаларға кредиттердің үлес салмағы бір айда 29,4%-дан 29,2%-ға дейін төмендеді.

Банктердің шағын кәсіпкерлік субъектілерінің кредиті бойынша 2009 жылғы мамырмен салыстырғанда 2009 жылғы маусымда 1739,4 млрд. теңгеге дейін 0,6% төмендеді, бұл экономикаға кредиттердің жалпы көлемінің 21,4% құрайды.

Салалық бөлуде банктердің экономикаға кредиттері бойынша борыштық неғұрлым айтарлықтай сомасы сауда (22,2%), құрылыс (20,2%), өнеркәсіп (9,9%) және ауылшаруашылығы (3,5%) сияқты салаларға тиесілі.

2009 жылғы маусымда жеке тұлғаларға ұлттық валютамен берілген кредиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 17,4%-дан 18,7%-ға дейін, ал заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша 14,2%-дан 14,6%-ға дейін өсті.

9. 2009 жылғы 3-тоқсанда жүргізілген экономиканың нақты секторы кәсіпорындары мониторингінің нәтижелері туралы

2009 жылғы шілдеде мониторингке ел экономикасының негізгі салаларын білдіретін 1822, оның ішінде 1109 орта және ірі кәсіпорын қатысты. Кәсіпорындарға жүргізілген пікіртерім нәтижесі экономиканың нақты секторындағы 2009 жылғы 2-тоқсанда қалыптасқан экономикалық ахуал және негізгі үрдістер туралы төмендегідей тұжырымдар жасауға мүмкіндік береді.

Тұтастай алғанда, нақты секторда оң үрдістер басым болды, оның ішінде мыналарды атап көрсетуге болады: кәсіпорындардың инвестициялық және іскерлік белсенділігінің өсуі, дайын өнімге сұраныстың және іріктеп алғанда жұмыс істеп жүргендердің жалпы санының төмендеуінің айтарлықтай бәсеңдеуі, өндірілген өнім көлемінің ұлғаюы.

Жоғарыда аталған үрдістермен қатар экономикада мынадай экономикалық үдерістер болды:

- шаруашылық қызметіне теңгенің бағамының өзгеруі теріс әсер еткен кәсіпорындар үлесінің айтарлықтай төмендеуі – АҚШ долларына қатысты – 2009 жылғы 1-тоқсандағы 48,7%-дан 2009 жылғы 2-тоқсанның қорытындысы бойынша 33,3%-ға дейін, еуроға қатысты – 31,8%-дан 24,9%-ға дейін, Ресей рубліне қатысты – 28,0%-дан 22,6%-ға дейін;

- пікіртерім жүргізілген кәсіпорындардың көпшілігінде (тиісінше 80% және 53,5%) айналым және сол сияқты негізгі қаражатты қаржыландыру құрылымындағы меншікті қаражат рөлінің жоғары болуы. Бұл ретте айналым қаражатын қаржыландыруға кәсіпорындардың 17% (2009 жылғы 1-тоқсанда 17,1%) пайдаланған кредиттер біршама әсер етеді;

- дайын өнімнің, шикізат пен материалдар бағаларының өсуі, бұл ел экономикасының жандануын растайды. Сонымен қатар, шикізат пен материалдар бағаларының өсу қарқыны тым жоғары (әсіресе құрылыста), бұл инфляция өсуінің белгілі бір тәуекелдерін жасайды. 2009 жылғы 3-тоқсанда шикізат пен материалдардың және сол сияқты кәсіпорындардың дайын өнімнің бағаларының аз қарқынмен болса да өсуі күтіледі;

- теңгедегі және шетел валютасындағы кредиттер бойынша орташа пайыздық ставканың төмендеуі (2009 жылғы 2-тоқсанның қорытындысы бойынша 2009 жылғы 1-тоқсандағы 15,9% және 11,1%-дан тиісінше 15,1% және 14,3%-ға дейін);

- банктер көрсететін қызметке қажеттілігін қанағаттандыру мүмкіндігінің жоғары деңгейі бар кәсіпорындар үлесінің ұлғаюы (22,9%-дан 23,4%-ға дейін);

- кәсіпорындардың дайын өніміне сұраныстың төмендеуі нақты алғанда тоқтатылды: экономика бойынша сұраныстың өзгеру индексі 32,0-ден 47,7-ге дейін көтерілді;

- ел экономикасы бойынша сату рентабельділігінің 11,5% ұлғаюы (салық салғанға дейін). Бұл ретте шығынды кәсіпорындардың үлесі 3,8% төмендеді;

- кредит алған кәсіпорындар үлесінің шамалы ұлғаюы (20,7%-дан 20,8%-ға дейін).

ТМД-ның кейбір елдері :

2. Валюталардың АҚШ долларына бағамдарының өзгеруі, %

	2008			1-жартжыл. 2009	12 ай үшін (1.08.08 - 01.08.09)
	барлығы	1-жартжыл. 2008	2-жартжыл. 2008		
Қазақстан	0,4	0,4	0,0	24,5	25,4
Ресей	19,7	-4,4	25,3	6,5	35,4
Украина	52,5	-4,1	59,0	-0,9	58,9
Қырғызстан	11,0	1,2	9,7	9,8	23,9

«-» - ұлттық валютаның нығаюы, «+» - ұлттық валютаның әлсіреуі

ТМД-ның кейбір елдері :

3. Халықаралық резервтердің өзгеруі

	11 ай үшін (1.08.08 - 01.07.09), %	
	сыртқы көмекті ескере отырып	Сыртқы көмекті есепке алмағанда
Қазақстан	-11,6	-11,6
Ресей	-30,8	-30,8
Украина	-26,9*	-46,7
Қырғызстан	+20,5**	-16,5

* 2008 жылғы қарашада және 2009 жылғы мамырда Украина ХВҚ-нан тиісінше 4,5 және 2,625 млрд. АҚШ доллары сомасында қаражат (16 млрд. АҚШ долл. астам сомаға екі жылдық бағдарлама) алды

** Қырғызстанның халықаралық резервтерінің ұлғаюы Ресейден 450 млн. АҚШ доллары және ХВҚ-нан 51 млн. АҚШ доллары мөлшерінде қаржылық көмек алуына байланысты болды (102 млн. АҚШ долл. жуық сомаға 18 айлық кредиттік келісім)

ТМД-ның кейбір елдері :

4. Депозиттер арақатынасының өзгеруі¹

	депозиттердің ұлттық валютадан шетел валютасына ² ауысуы	депозиттердің түсуі (+) / депозиттердің кетуі (-) ³
Қазақстан	6,6	+ 0,7
Ресей ⁴	6,0	-18,9
Украина ⁵	-	-23,3
Қырғызстан ⁶	-	+9,8

¹ Шетел валютасындағы депозиттер бойынша құнсыздандудың әсерін есептемегенде, ҚРҰБ бағалауы бойынша, 01.07.2009 жылғы жағдай бойынша, құнсыздандудың алдындағы кезеңде ұлттық валютадағы депозиттердің ең көп көлемінен %-бен (әрбір ел үшін бөлек: Қазақстан – желтоқсан 2008, Ресей және Украина – қыркүйек 2008, Қырғызстан – қараша 2008).

² Ұлттық валютамен депозиттердің жалпы сомасынан

³ Депозиттердің жалпы сомасынан

⁴ 01.06.2009 жағдай бойынша.

⁵ Депозиттердің ұлттық валютадан шетел валютасына ауысуы болмайды, себебі ұлттық (-26,3%), сондай-ақ шетел валютасындағы сияқты депозиттердің деңгейінің түсуі байқалады (-16,8%)

⁶ Депозиттердің ұлттық валютадан шетел валютасына ауысуы болмайды, себебі себебі ұлттық (+13,1%) сондай-ақ шетел валютасындағы сияқты депозиттердің деңгейінің өсуі байқалады (+6,9%).

ТМД-ның кейбір елдері:

5. ЖІӨ

Өткен жылдың тиісті кезеңіне %-бен

	2006 жыл	2007 жыл	2008 жыл	қаңтар-наурыз 09	қаңтар-маусым 09
Қазақстан	110,7	108,9	103,3	97,8	95,9*
Ресей	107,7	108,1	105,6	90,2	86,6*
Украина	107,3	107,9	102,1	79,7	деректер жоқ
Қырғызстан	103,1	108,5	107,6	100,2	100,3

* Экономиканың негізгі салалары негізінде есептелген экономикалық индикатор